

Túžba po zelenom a pre život vyhovujúcejšom svete

„Potreboval som celý svoj život na to, aby som sa naučil kresliť ako dieťa.“

Pablo Picasso

Poslaním Medzinárodnej súťaže výtvarnej tvorivosti detí a mládeže **Zelený svet** je už 18 rokov vstúpovať najmladšej generácii vzťah k prírode a životnému prostrediu a formovať ich výtvarný prejav. Aj tohtoročná kolekcia súťažných prác na tému „**Moje predstavy o svete, ktorý mám rád...**“ opäť potvrdila, že takto neopakovateľne dokážu svet okolo seba vnímať iba deti. Vedia sa na svet pozeráť úplne z iného uhla. Dokážu robiť veci spontánne a dať im svoju dušu. Vedia skombinovať veci na prvý pohľad nekombinovateľné.

Trochu štatistiky

Ak by sme sa na Zelený svet pozreli od jeho začiatku, mohli by sme hovoriť o rekordných číslach. Do súťaže školy celkovo zaslali **4 646 prác od 4 508 detí, žiakov a študentov**, čo 18. ročník tejto súťaže zaraďuje na druhé miesto v počte zaslaných prác. Prijemným obohatením najmä prvej súťažnej kategórie je **251 prác z ôsmich krajín**: Srbska, Rumunska, Španielska, Poľska, Rakúska, Česka, Číny a Lotyšska. Rekordný počet prác súťaž zaznamenala v roku 2007, kedy na tému **Príroda** v motívoch ľudových rozprávok prišlo 6 109 prác zo Slovenska a zo zahraničia 498 výtvarných prác.

Najobľúbenejším a najdostupnejším typom pre umelecké stvárnenie témy je prvá súťažná kategória **kresba, maľba, grafika a kombinovaná technika**, aj v tomto roku predstavuje najpočetnejšiu kategóriu so 4 113 prácami. Z nich viac ako jednu štvrtinu – 1 621 prác zaslali základné školy. Vysoké zastúpenie v tejto kategórii mali aj základné umelecké školy (zaslali 803 prác) a materské školy (zaslali 746 prác). Prekvapil vysoký počet grafických prác od všetkých typov škôl. V prípade stredných škôl išlo najmä o počítačovou grafiku.

Druhá súťažná kategória **detský animovaný film** má taktiež stúpajúci trend. Základné a stredné školy do súťaže zaslali 32 animovaných filmov, avšak iba 3 filmy poslali základné umelecké školy v SR. Tretia súťažná kategória **čiernobiela a farebná fotografia** oslovila žiakov základných škôl (227 prác) a stredoškôlkov (235 prác). Avšak len 30 prác poslali základné umelecké školy.

Zelený svet očami porotcu

Tak ako väčšina kreatívnych ľudí aj Picasso vedel, že pôvod kreativity pochádza z duše. Vedel aj to, že ak chce byť človek tvorivý, musí sa naučiť znovuobjaviť v sebe dieťa. Nechajme sa inšpirovať dielami detí a nebojme sa byť s nimi znovu deťmi.

Aké pocity mal pri posudzovaní stoviek dielok malých či väčších výtvarníkov jeden z porotcov – **fotograf Miroslav Zaľko**? Tu sú jeho postrehy: *Mladí ľudia prejavujú svoje pocity prostredníctvom svojich diel. Je to túžba po svete zelenom, ekologickom a pre život vyhovujúcom. Nájdu sa aj kritické postrehy, ktoré pranierujú bezohľadnosť, sebeckosť a ziskuchtivosť, ktoré porušujú túto hranicu. Umenie je o individuálnom prežívaní, také sú aj diela v tejto súťaži. Niektoré sú popisné, iné symbolickéjšie. Hlavne u tých mladších je to o pedagógoch, ako dokážu mladým umelcom tému predstaviť a viesť jej umeleckým stvárnením. Práca pedagóga je v tomto procese jedinečná a nezastupiteľná.*

Vždy ma prekvapia špeciálne školy. Prijemne! Ich vnímanie nie je zošňurované do korzetu každodennosti, strachu z vlastnej dôležitosti. Preto je ich vnímanie poetickéjšie, vzletnejšie a hlavne neprvoplánové. Nepozorujú sa, nečakajú na spätnú väzbu, idú do toho na plné „pecky“.

Zaujal nás počet súťažných prác – grandiózne. Ale trochu aj prekvapilo, ako už pri takom počte býva, nadprodukciou a aj nekvalitou. Fotoaparát je dnes dostupný každému. Digitálna technika to umožnila. Nie všetko, čo zaznamenám, má súťažný potenciál. Niečo je treba vymazať, niečo prefoťiť, pretočiť – tu je úloha pedagóga ako dramaturga veľmi potrebná. Aj keď je umenie slobodné, má aj svoje zákonitosti, ktoré treba čítať a uznávať – len tak sa moje dielo stáva „zdieľateľným“, lebo používa znaky, ktorým rozumejú aj na opačnom konci sveta.

Stredné školy patria do systému vzdelávania, a preto

Porota to ani tento rok nemala ľahké...

Mia Chorogvická, 5 r., ZUŠ Spišská Belá, Moje slniečko

Súťažný film Envirofilmu 2013 **Mercuň (Slovensko)**

Martin Jurza iba pred rokom absolvoval banskobystrickú Akadémiu umení v študijnom odbore Filmová dokumentárna tvorba. A hneď filmom, ktorý môžeme nazvať portrétom, ale aj filmom environmentálnym. Pre toho, kto by zaváhal nad názvom – **mercuň** je starý hornoliptovský názov pre svišta. A nielen o svištách film je... Vlastne ich v ňom ani moc neuvidíme, zato spolu s ich obdivovateľom a dlhoročným pozorovateľom Pavlom Ballom sa o nich všeličo dozvieme. A ak by zvedavý divák niekde počas projekcií niekde odchytil aj scenáristu a dramaturga filmu Marka Janičíka, dozvedel by sa, že táto „študentská“ filmovačka vôbec nebola ľahká. A niekedy šlo aj o život!

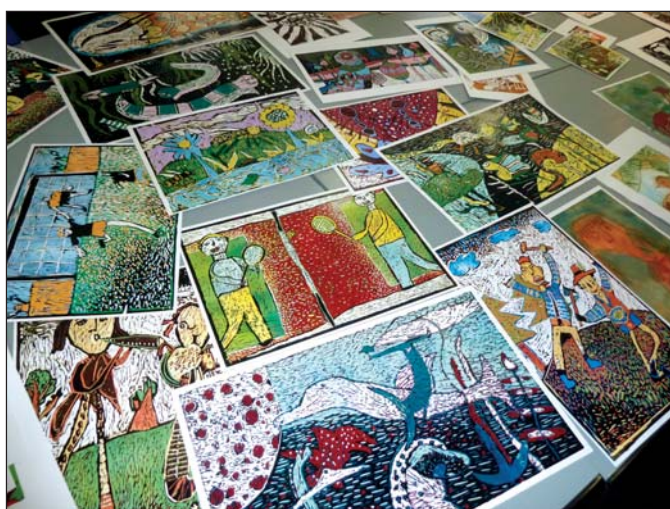

Gabriel Zemko, 19 r., SUŠ Kežmarok, Nike v listí

Patrícia Průse 8 r., Lotyšsko

Do tohtoročnej súťaže prišlo 4 646 detských výtvarných prác

je ich kategória opodstatnená, ba priam žiaduca. To je ten posledný stupeň skupinového vzdelávania, ďalej je to už viac o individuálnosti a špecializácii.

Film je špecifické, aj keď veľmi komplexné umenie. Chce vedomosti výtvarné, zvukové, dramaturgické, strihové aj teamové. Veľa „filmov“ bolo len cvičeniami – etudami, chýbal im príbeh a dramatická stavba. Tu vidím rezervy a veľkú príležitosť pre školské krúžky, letné tábory, vikendové tvorivé dielne.

Čiernobiela a farebná fotografia? Slabšia práca so svetlom (a fotografia je predsa kresba svetlom) a témou. Fotografia určite nedosahovala úroveň výtvarnej súťaže. Hendikep vidím aj vo formáte. Formát 9 x 13 cm je na pozdrav z dovolenky, nie na súťažnú fotografiu. Tu by som sa prihovárал aspoň za A4-formát alebo za posielanie digitálnych dát, ktoré by sa prezerali prostredníctvom techniky a na výstavu by išli tie najlepšie fotografie a urobili by sa vo výstavnom formáte.

Čo ma zaujalo na zahraničných prácach? Rozdiel vidím. Zahraničné práce nesú väčší pedagogický vplyv učiteľov v rovine tematickej – prepracovanosť, odbornej – zvládnutie výtvarných techník.

Úroveň 18. ročníka Zeleného sveta sa mi zdá vyššia. Oproti minulosti je menej tzv. prvoplánových námetov alebo námetov, ktoré len kopírujú a zobrazujú logo súťaže.

Ocenenie víťazov

Odborná porota v zložení: Štefan Kocka, Ladislav Vojtuš, Eva Beňáčková a Miroslav Zaťko posúdila v Slovenskej agentúre životného prostredia 17. apríla súťažné práce a vybrala z nich tie, ktoré umelecky najvýstižnejšie stvárňovali tohtoročnú tému. Ako rozhodla, sa dozvieme na slávnostnom odovzdaní cien v rámci programu Envirofilmu 3. júna 2013 v Banskej Bystrici, v Múzeu SNP. Oficiálne výsledky súťaže budú spolu s protokolom o udelení cien zverejnené počas festivalového týždňa aj na webovej stránke festivalu.

Ing. Veronika Kováčiková
Slovenská agentúra životného prostredia

Súťažný film Envirofilmu 2013

Dunaj – tepna Európy (Rakúsko)

Hádám každý, kto raz stál na brehu tejto rieky si uvedomil jej silu a krásu. Nie všetci však mali možnosť „splaviť“ ju od jej prameňov v nemeckom Schwarzwalde až k delte v Rumunsku. Čarovná príroda, neuveriteľné bohatstvo živočíchov aj rastlín, pamiatky a história na jej brehoch. Rieka, ktorá formovala Európu... Rakúski filmári sú v svojom cykle Universum hádam najviac povolaní k tomu, aby zmapovali krásu vycibreným spôsobom. Michale a Rita Schlambergerovi túto šancu využili a ponúkajú komplexný pohľad na úžasný fenomén, ktorým je aj pre nás rieka Dunaj.

